

VORMING IN HET HOGER ONDERWIJS

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

Ede, Netwerkbijeenkomst Christelijke Filosofie, 25 mei 2023

VU Vrije Universiteit Amsterdam Faculteit Religie en Theologie

1

INTRODUCTIE

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

VU

2

WAT IS VORMING?

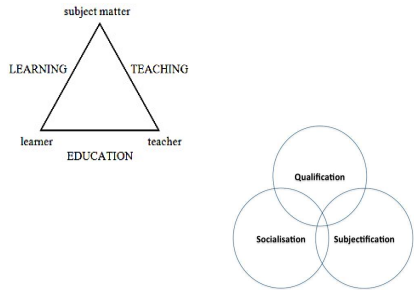
- Meerdere dimensies
- Smalle vorming vs brede vorming
- Brede definitie: Het bevorderen van kennis, inzicht en vaardigheden van individuen en/of groepen om beter persoonlijk en maatschappelijk te kunnen functioneren.
- Vormingsvisies zijn per definitie verbonden met mens- en wereldbeelden en zijn daarom niet neutraal

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

VU

3

WAARTOE ONDERWIJS?

subject matter

LEARNING TEACHING

leamer teacher

EDUCATION

Qualification

Socialisation Subjectification

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

VU

4

WAARTOE FORMING IN HET HOGER ONDERWIJS?

- Artikel '1.1. begripsbepalingen': "*Wetenschappelijk onderwijs is onderwijs dat is gericht op de voorbereiding tot de zelfstandige beoefening van de wetenschap of de beroepsmatige toepassing van wetenschappelijke kennis en dat het inzicht in de samenhang van de wetenschappen bevordert (...)*"
- Artikel '1.3. Instellingen voor hoger onderwijs': "*De instellingen voor hoger onderwijs schenken mede aandacht aan de persoonlijke ontplooiing van hun studenten en de bevordering van hun maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef.*"

- Bron: Wet op het hoger Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

5

SLOGANS ENKELE UNIVERSITEITEN

- Amsterdam, VU: 'Aan de VU word je niet iets maar iemand'
- Leuven: 'Ontdek jezelf. Begin bij de wereld.'
- Leiden: 'Bij ons leer je de wereld kennen'
- Utrecht: 'Sharing science, shaping tomorrow'
- Nijmegen: 'Je bent nodig'
- Wageningen: 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'
- Delft: 'Impact for a better society'

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

6

HOE KRIJGT FORMING IN ONDERWIJS GESTALTE?

- Inhoudelijke kant – Procesmatige kant
- Alleen impliciet of ook expliciet maken?
- Binnen of buiten het kerncurriculum?
- Binnen opleiding/ faculteit of interfacultair?
- Vanuit aanbod van de lesstof en/of via inbreng docent?
- Verplicht of vrijwillig?
- Wel of niet beoordelen? En zo ja, hoe?
- ...
- ...

- Voorbeelden?

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

7

ROL VAN DE DOCENT EN DIENS EIGEN MENS- EN WERELDBEELD

- Context: Levensbeschouwelijke (super)diversiteit
- Meerderheids – vs Minderheidsperspectief
- Machtverhoudingen
- Gevoeligheid rondom 'woke' en 'indoctrinatie'
- 'Indoctrinatie' <-----> 'Verwaarlozing'
- Pedagogische verlegenheid → Zwijgcultuur
- Nodig zijn:
 - Normatieve professionalisering (naast technische professionalisering)
 - Diversiteitssensitiviteit

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

8

UITWISSELING

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

9

VERDER LEZEN OF CONTACT?

- Bertram-Troost, G.D (2022). *Menswording in een laag-vertrouwensamenleving. Kansen en uitdagingen voor onderwijs*. Oratie, Vrije Universiteit Amsterdam.
- Bertram-Troost, G.D. en Miedema, S. (2022). *Bezielid onderwijs. Vorming, Levensbeschouwing en Burgerschap*. Gorredijk: Bornmeer & Noordboek.
- Biesta, G. (2006). *Beyond Learning. Democratic Education for a Human Future*. London: Paradigm Publishers.
- Biesta, G. (2017). *The Rediscovery of Teaching*. New York: Routledge.
- Dohmen, J. (2022). *Iemand zijn*. Amsterdam : Ambo|Anthos Uitgevers
- Onderwijsraad (2011). *Onderwijs vormt*. Den Haag: Onderwijsraad.

- G.D.Bertram-Troost@vu.nl
- LinkedIn, Twitter (@GDTroost)

Prof. Dr. G.D. Bertram-Troost

10